

AI i HR – Muligheter og juridiske utfordringer

Frokostseminar 30. November 2023

Jørgen Burdal, Christian Bendiksen og Rune Nordengen – Bull & Co Advokatfirma AS

Kjetil Fochsen Ellestad og Kenneth Antonsen – Amesto TOPTEMP

BULL

TOPTEMP AI

Frokostseminar hos BULL

30. november 2023

FROKOSTSEMINAR HOS BULL

Amesto TOPTEMP

Et av Norges største rekrutterings og
bemanningsbyråer og omsetter for ca 450 MNOK p.a.

Heleid datterselskap av Amesto Group

84 000 kandidater i databasen, 7 500 loggede
kundesamtaler, 5 000 løste oppdrag, 4 000 intervjuer
og 2 000 rekrutteringer per år

Plattformorientert og heldigital salg og
leveransemodell med eget «inhouse» utviklingsteam

Meet Dottie, HRM løsning for SMB-markedet

FROKOSTSEMINAR BULL

TOPTEMP sin AI-reise

2017

NLP/PARSING

Fra ustrukturert info til
strukturerte data

Kandidat dokumentasjon, CV,
søknader, sertifikater m.m.

Kundebestillinger på mail eller
annet format

2021

GPT 2.0

Tilgjengeliggjøring av relevant
HR informasjon

Vanskelig å begrense spørsmål
og svar, hallusinerer

2023

STILLING.AI

Enkel og leken gratistjeneste
for produksjon av
stillingsannonser

Hvordan utnytte AI for å
effektiviser og verdiøke
leveranser

STILLING.AI

Stillingsannonse på under 3 minutter!

SPAR TID VED Å LA VÅR AI SKRIVE STILLINGSANNONSEN DIN.
ALT DU TRENGER Å GJØRE ER Å SVARE PÅ 3 KORTE SPØRSMÅL,
SÅ TAR AI SEG AV RESTEN. EASY PEASY!

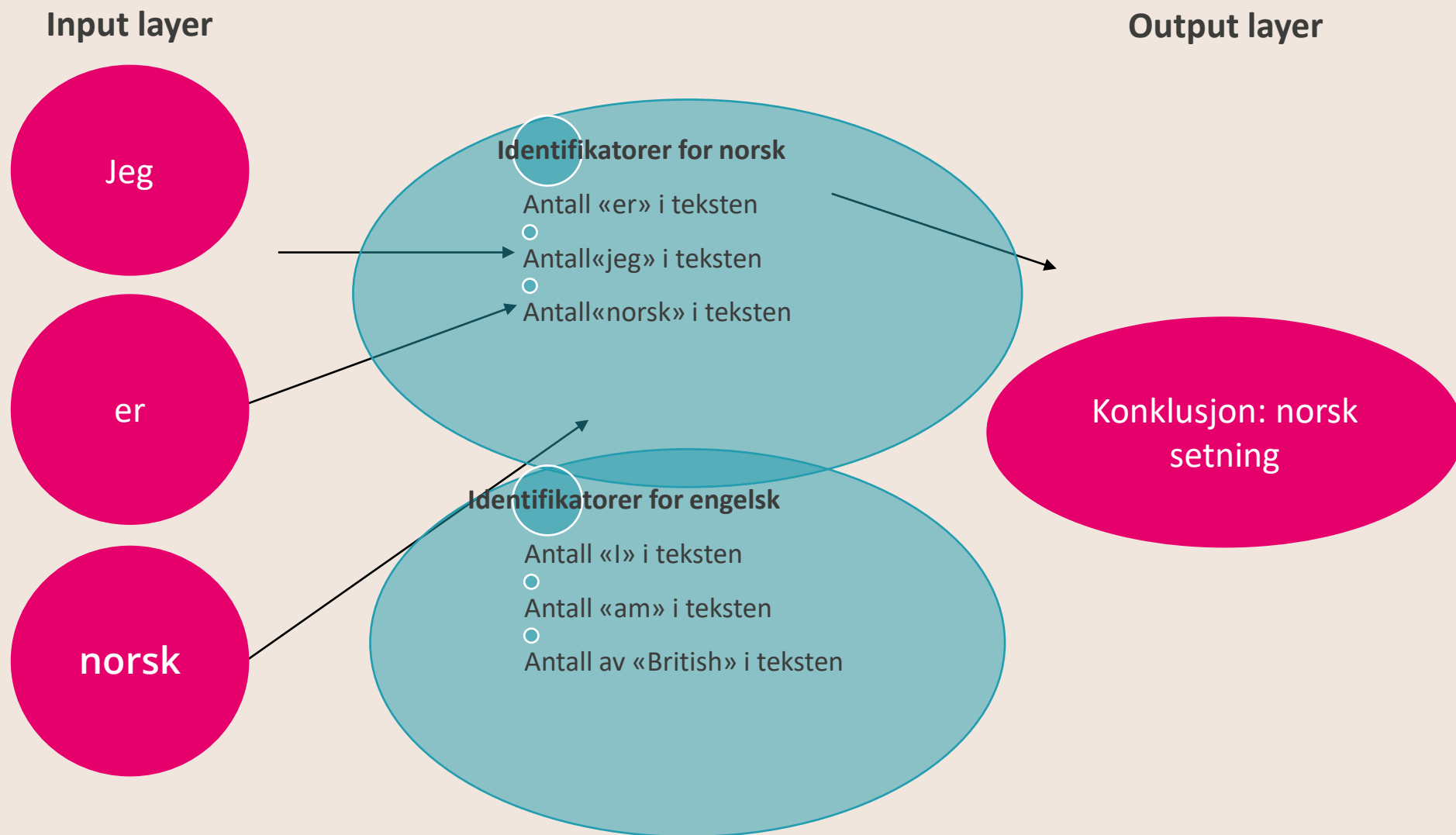
START

Powered by Amesto and OpenAI

amesto
Simplifying
business.

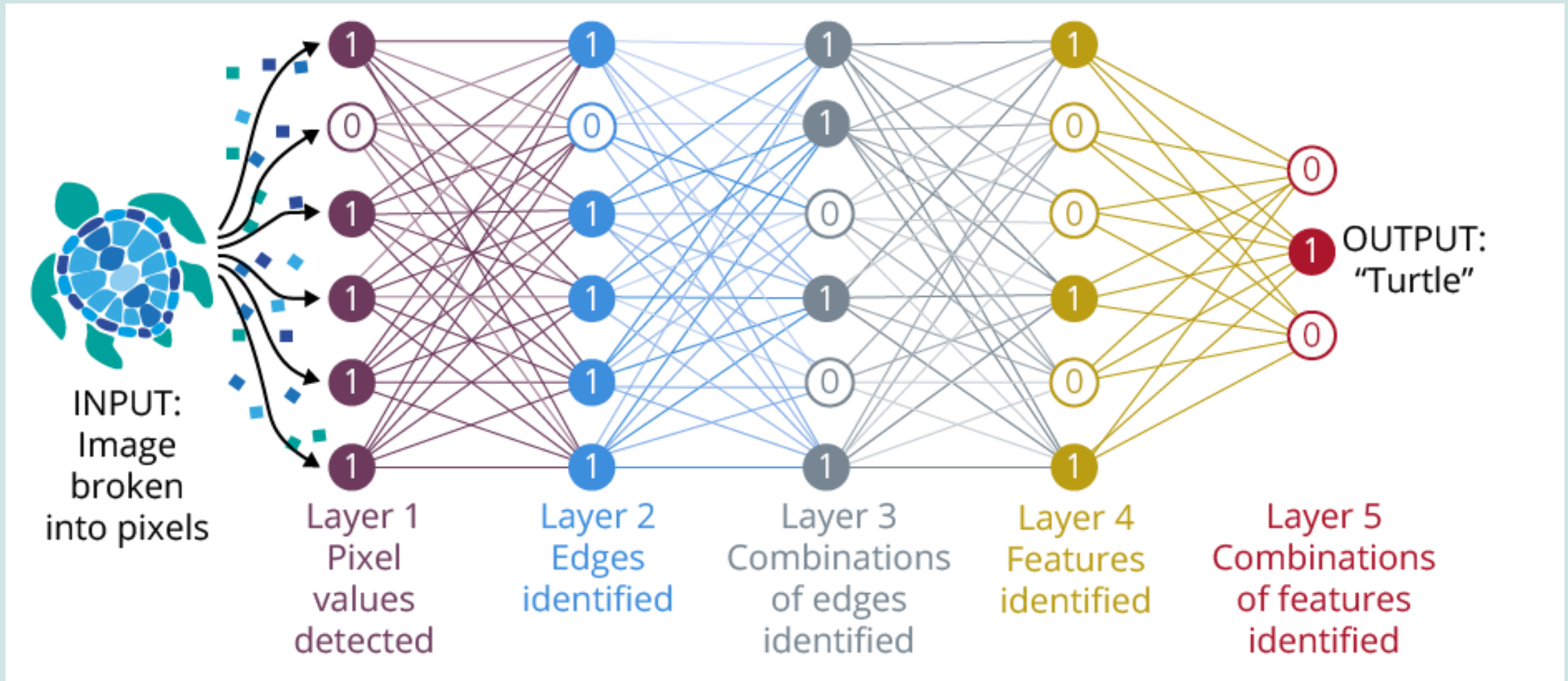

Hva er egentlig dette «KI»?

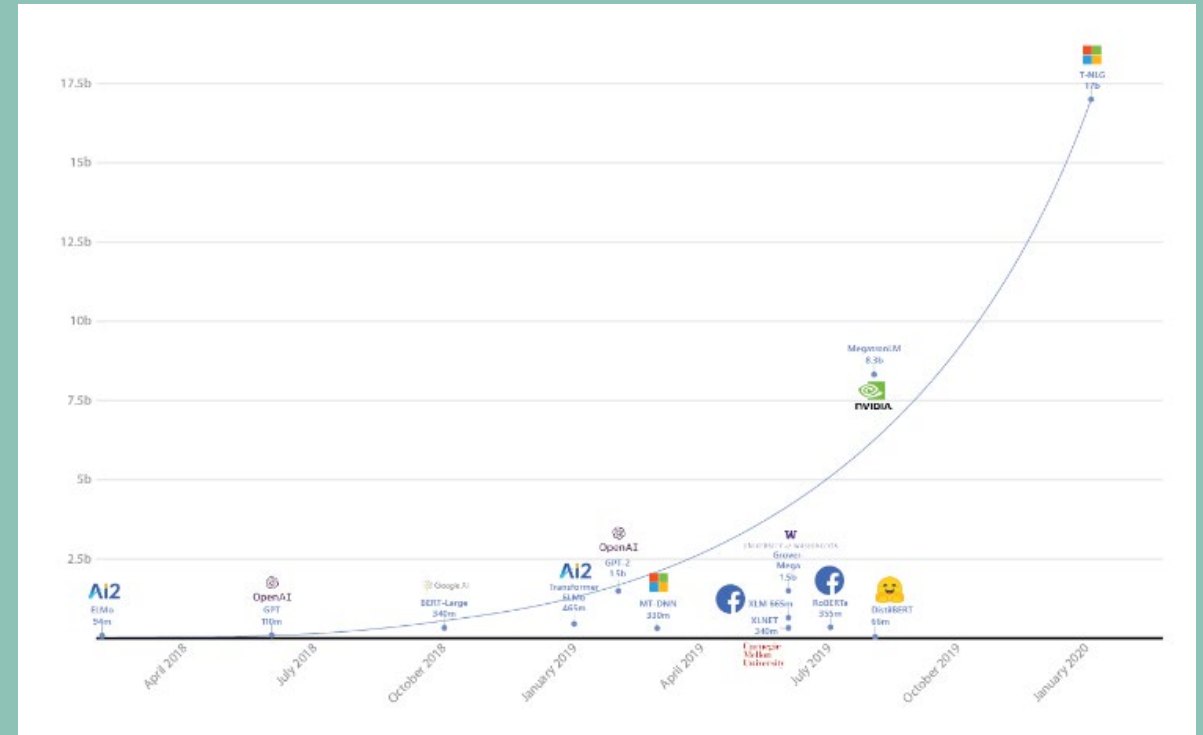
Litt mer komplisert – dypt nevralt nettverk

Men så skjedde det noe det siste året

- Hva er skjedd i det siste?
  - Vi har hatt en massiv økning i prosesseringskraft på stordatamaskiner de siste årene
  - Vi har flyttet store mengder data til sky de siste årene
- Hva er resultatet?
  - Massiv økning i antall parametere maskinlæringsbaserte modeller kan bestå av
  - Tilsvarende økning i tilgjengelig treningsdata
- Massiv økning i produktivitet

I confess, I'm scared of the next generation of supercomputers

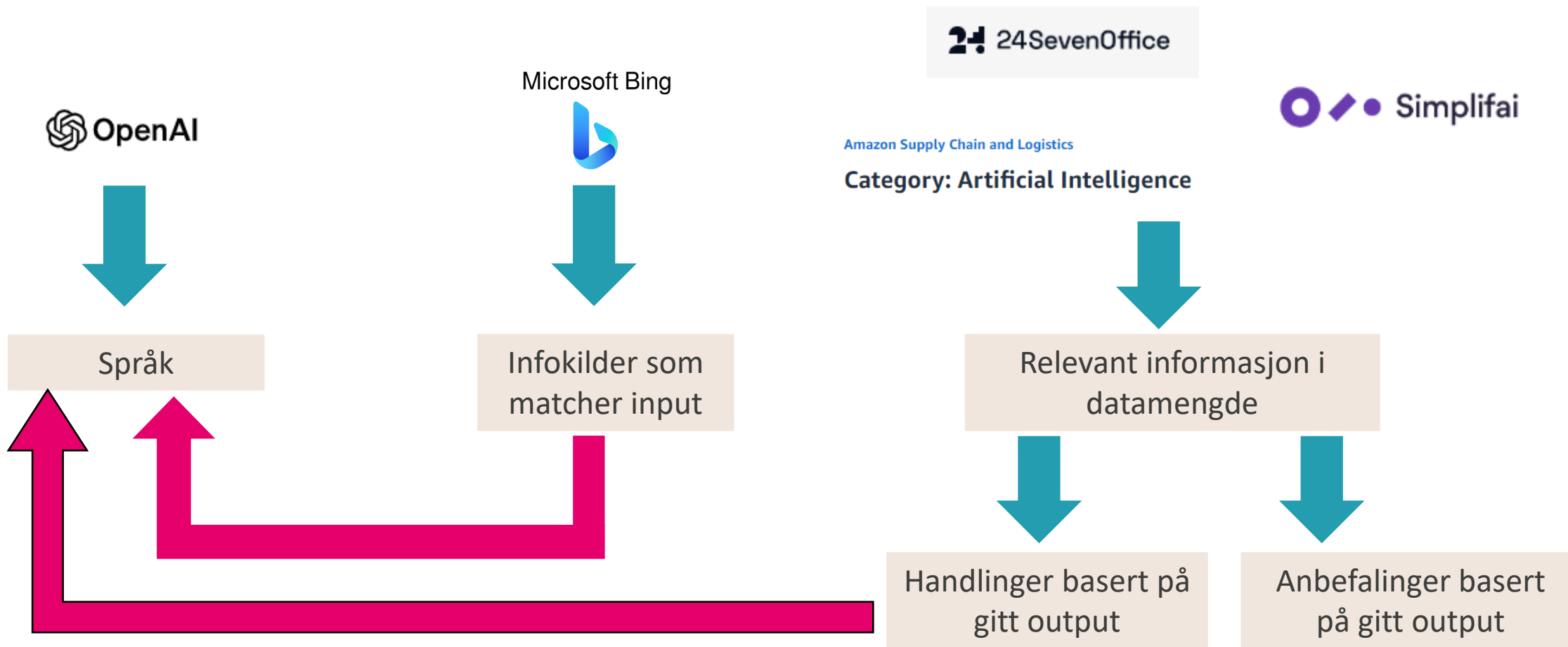
By Joel Khalili published August 29, 2020

Supercomputers are edging ever-closer to the landmark one exaFLOPS barrier

Hva produserer KI-baserte systemer egentlig?

AI og rekruttering – Juridiske fallgruver

Rekruttering – juridiske fallgruver

Lovens forbud mot diskriminering

VS

AI-systemer som forskjells-
behandler på bakgrunn av
personlige kjennetegn

Forbudet gjelder uavhengig av
om avgjørelsen er tatt av en
fysisk person eller av et kunstig
intelligent system

Chinese tutoring group used AI hiring software to drop older applicants

BY Stacy Thomas / 11 Aug 2023 / Share

AI hiring software rejected 55+ applicants

According to the joint filing, iTutorGroup has agreed to pay \$365,000 to over 200 job applicants who were allegedly **rejected due to their age**. Women over 55 and men over 60 were rejected, according to the EEOC's claim.

The company denied any wrongdoing in the settlement, [Reuters reported](#).

<https://www.hcamag.com/us/specialization/diversity-inclusion/first-us-ai-hiring-discrimination-lawsuit-settled-by-eec/456072>

LDOs veileder

- Likestillings- og diskrimineringsombudets veileder
- Lansert 8. november 2023
- Belyser diskrimineringsregelverket opp mot aktuelle risikoer ved bruk av AI

Forbudet mot diskriminering

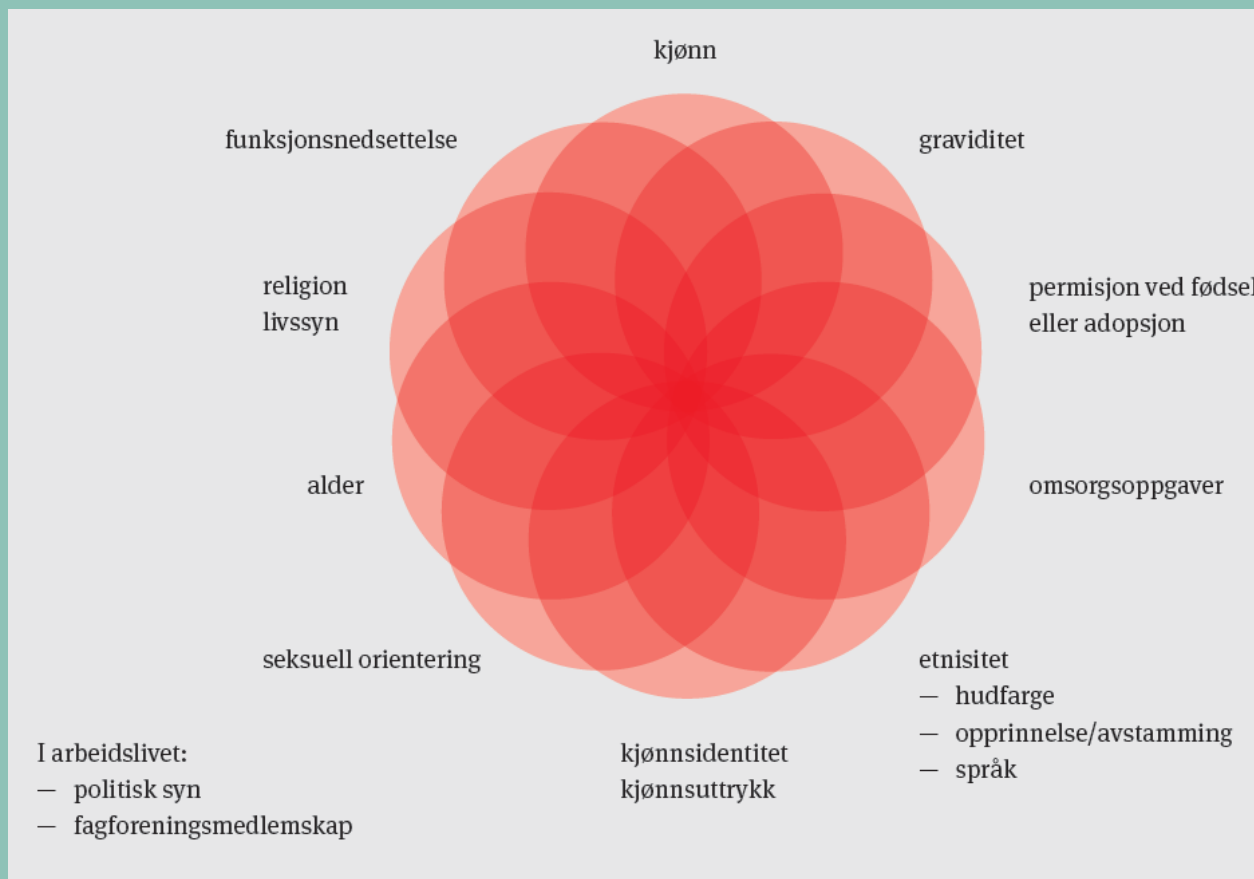
- Norsk lov **forbyr diskriminering** på alle samfunnsområder
- **Diskriminering** kan defineres som:
Ulovlig forskjellsbehandling knyttet til et eller flere diskrimineringsgrunnlag
- Dette **rammer** f.eks:
En arbeidsgiver som ukritisk benytter seg av en rekrutteringsalgoritme som kun anbefaler norske menn mellom 18 og 30 år og undervurderer andre grupper

Diskrimineringsgrunnlag

Arbeidsmiljøloven og likestillings- og diskrimineringsloven

Direkte og indirekte diskriminering

Direkte:

Dårligere behandling enn andre blir, eller ville ha blitt behandlet i samme situasjon, pga. et lovbeskyttet diskrimineringsgrunnlag

Indirekte:

Tilsynelatende nøytral bestemmelse, betingelse, unnlattelse el.l. som faktisk virker slik at en person stilles dårligere enn andre blir, eller ville ha blitt behandlet i samme situasjon

Eksempel på indirekte diskriminering:

Dersom en rekrutteringsalgoritme gir lavere score til personer avhengig av *bosted*, vil dette ikke fanges opp av diskrimineringsloven, fordi bosted ikke er et såkalt *vernet grunnlag*

Imidlertid kan det likevel tenkes at *bosted* delvis overlapper med *etnisitet* dersom det er flere personer med innvandrerbakgrunn bosatt i bestemte bydeler, og dermed kan vektleggingen av en tilsynelatende *nøytral opplysning* som bosted bidra til indirekte diskriminering på grunn av etnisitet

Annonsering

NARVESEN

Vi søker
etter mann med stakk, prippen kvinne,
gammel røy, eller ung og lovende.
Kronstinger (seigmenn) kan også søke.
– spiller ingen rolle hva du er, eller hva du kan.

Stillingen går ut på å bli Altas mest LYKKELIGE
LOTTOMILLIONÆR!!!

• "Søknad" leveres inn på NARVESEN BOSSEKOP
FØR kl 18.00 på onsdager og lørdager

Har du erfaring med grunnarbeid og ADK- bevis?

Alt innen anlegg - drift og kontroll

Jobb i Bærum?

Til en av våre kunder søker vi for snarlig ansettelse 2 stk. grunnarbeider med ADK bevis til alt innen anlegg, drift og kontroll av grunnarbeider.

Vi er et mellomstort entreprenørfirma med base i Bærum og arbeidsoppgaver i Akershus - Oslo og Buskerud. Er du en kar som liker utfordringer og hektiske dager vil vi gjerne ha deg med på laget.

Vil søker en hyggelig lunsj ansvarlig til jobb 2 timer om dagen sentralt i Oslo.

Vil du jobbe et par timer om dagen sentralt i Oslo? Vi trenger hjelp til koordinering av lunsj i vår travle og trivelige bedrift. Vi søker en hyggelig husmor som kan handle inn, legge frem og rydde opp enkel brød og påleggs-lunsj. Koke egg, steke vafler, koke wienerpølser og lignende oppgaver kan også forekomme.

Vi er et callcenter som holder til i flotte moderne lokaler [REDACTED]
Vi er ca 40 personer som spiser brød og påleggs-lunsj her fra 11.30 - 12.00 hver ukedag.

Kunne du tenke deg å jobbe som lunsjvertinne et par timer om dagen (ca.10.30 - 12.30) i en svært hyggelig og sosial bedrift?

Vi kan tilby timeslønn, et svært godt miljø og selvfølgelig god lunsj!

Er du den rette personen for oss?

- Send en søknad til Sebastian på email : [REDACTED]

Annonsen

Regelverk:

- Diskrimineringsforbudet gjelder også **før** ansettelsesforholdet er etablert
- Annonsen kan ikke direkte eller indirekte oppfordre til forskjellsbehandling
- Annonsen kan heller ikke be om at søkeren gir ulovlige opplysninger
- I tillegg gjelder arbeidsgivers aktivitetsplikt også ved rekruttering

§ 13-2. Hva kapitlet omfatter

Relaterte kilder ↗

Endringer ↗

Forarbeider ↗

(1) Bestemmelsene i dette kapittel gjelder alle sider ved arbeidsforholdet, herunder: ⁽⁴³²⁾

- a) utlysning av stilling, ansettelse, omplassering og forfremmelse, ⁽⁴³³⁾
- b) opplæring og annen kompetanseutvikling, ⁽⁴³⁴⁾
- c) lønns- og arbeidsvilkår, ⁽⁴³⁵⁾
- d) opphør. ⁽⁴³⁶⁾

Annonsen

Terminologi:

- Selv om annonsen ikke direkte ekskluderer visse grupper, kan ordvalg ha betydning for hvem som føler seg truffet og velger å søke
- Utgangspunkt: Stor bevissthet rundt ordvalg
- Bruk av ChatGPT og lignende?
- Auto-genererte illustrasjoner?

Kirurger som danser

Kirurgen er en hvit, atletisk mann i slutten av 30-årene. Den kvinnelige kirurgen er deilig, har smal midje, store pupper og liten BH.

Halvnaken og med saks som verktøy. Slik illustrerer KI en kvinnelig kirurg med arbeidsverktøy. Verden anno 2023 har jammen et stykke å gå, skriver kronikkforfatteren.
ILLUSTRASJON: MICROSOFT BINGS BILDEGENERERINGSTJENESTE DALL-E

Slik illustreres kirurger som danser med Power tools.

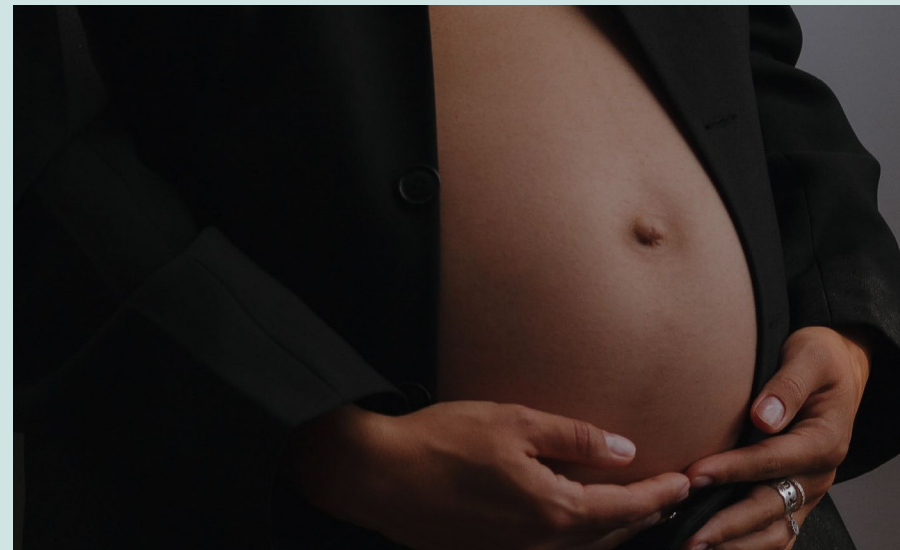
Intervju og innhenting av opplysninger

Arbeidsgiver plikter å sørge for at det ikke bes om, eller innhentes opplysninger om:

- Graviditet, adopsjon og familieplanlegging
- Religion og livssyn
- Etnisitet
- Funksjonsnedsettelse
- Seksuell orientering, kjønnsidentitet eller kjønnsuttrykk
- Hvordan søkerne stiller seg til politiske spørsmål
- Om søker er medlem av arbeidstakerorganisasjon
- Helseopplysninger, med unntak for opplysninger som er nødvendige for de oppgavene som skal utføres

Fanges dette opp ved bruk av:

- Kvalifikasjonsanalyser?
- Chatbots?
- Vekting av informasjon?

Valg mellom flere søkere – hvem får jobben?

Det er arbeidsgiver som avgjør **om** det skal foretas en ansettelse, og som hovedregel **hvem** som skal få stillingen

Beslutningen om å foreta en ansettelse er underlagt arbeidsgivers styringsrett

Ikke et generelt lovfestet saklighetskrav ved ansettelse i privat sektor

Svakheter ved sortering og utvelgelse

Eksempel: Amazons rekrutteringsalgoritme

- Selskapet ønsket å effektivisere ansettelsesprosesser ved å automatisere vurderingen av jobbsøknader.
- Algoritmen favoriserte mannlige søkere fremfor kvinnelige søkere.
- I tillegg til at datagrunnlaget var kjønnskjevt (svakhet i treningsdataene), viste det seg at algoritmen vektla ordvalg i søknadsbrevene på en diskriminerende måte.
- Algoritmen tok hensyn til bestemte nøkkelord og fraser som tidligere hadde vært assosiert med suksess i selskapet. Mange av disse ordene var mer typiske for mannlige søkere som for eksempel uttrykk knyttet til en maskulin lederstil.
- Dette førte til at kvinnelige søkere ble ytterligere undervurdert. Selv om denne forskjellsbehandlingen i vektlegging av ord ikke retter seg spesifikt mot kvinner direkte, rammer den likevel kvinner indirekte.

Håndheving av regelverket

- Arbeidssøkere som mener seg forbigått, kan kreve at arbeidsgiveren skriftlig gir opplysninger om den som ble ansatt, hva gjelder:
  - utdanning, praksis og andre klart konstaterbare kvalifikasjoner
- Saker om diskriminering kan bringes inn for ordinære domstoler med krav om erstatning og oppreisning
- Saker kan også bringes inn for Diskrimineringsnemnda
- Nemnda kan tilkjenne oppreisning og erstatning for økonomisk tap
- Arbeidsgiver er ansvarlig på objektivt grunnlag for krav om oppreisning – dvs. uavhengig av om arbeidsgiver kan klandres, eller om det foreligger utvist skyld

Personvern og arbeidsmiljølov

Hvordan kan KI brukes i HR?

Predikativ - prognoser om fremtiden

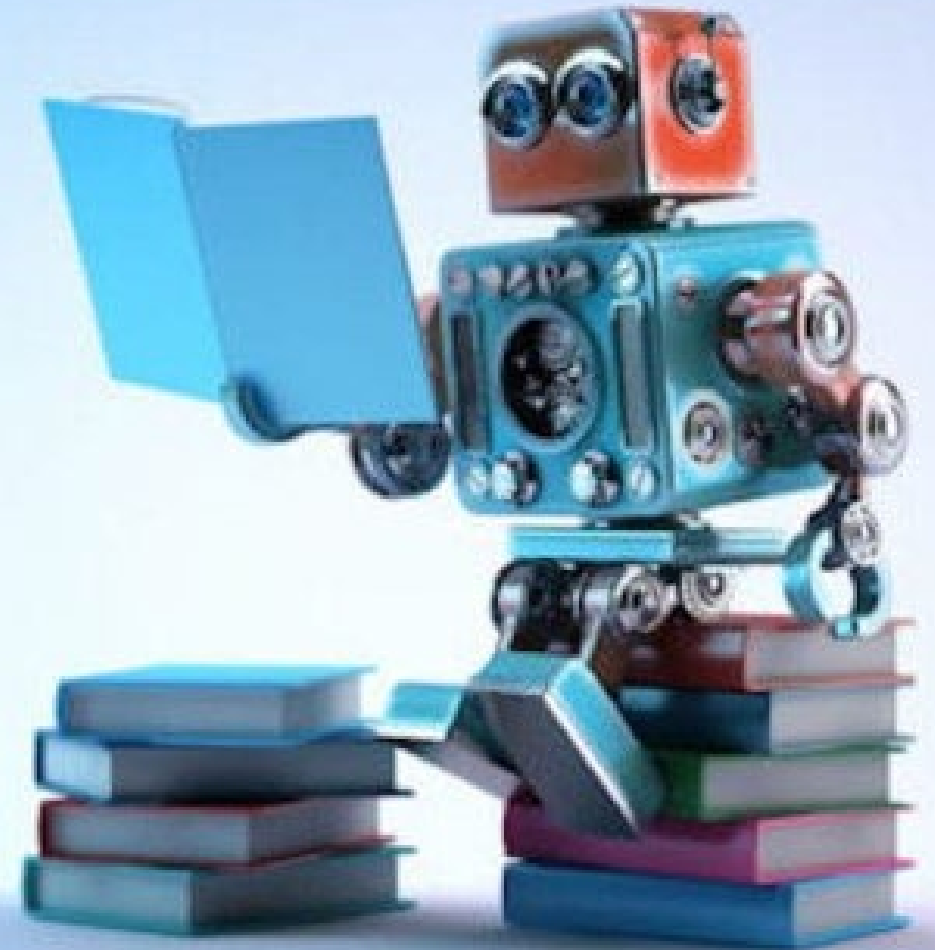
- Sykefravær ...planlegge vaktlistene
- Sesongmessige svingninger

Klassifisering - Kategorisere og klassifisere faktiske forhold

- Saksbehandling og utførelse av enkle oppgaver
- **Gjennomgå dokumenter og eposter**
- Avdekke avvik
- Hva mangler vi av kompetanse?

Generativ – skape og utvikle

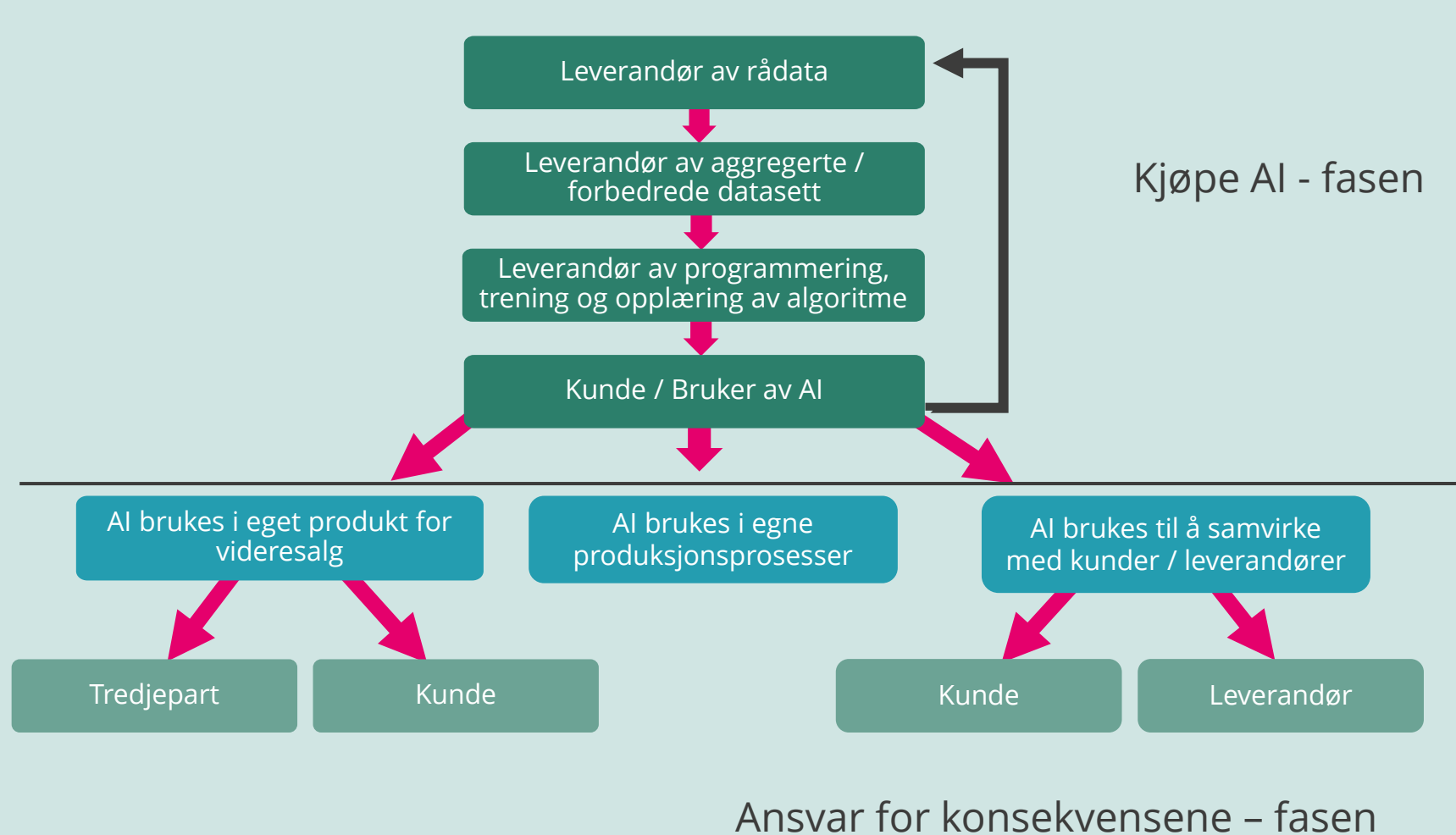
- **Skreddersy kompetansebygging for ansatte**
- Onboarding
- Prestasjonsledelse og driftsforbedring

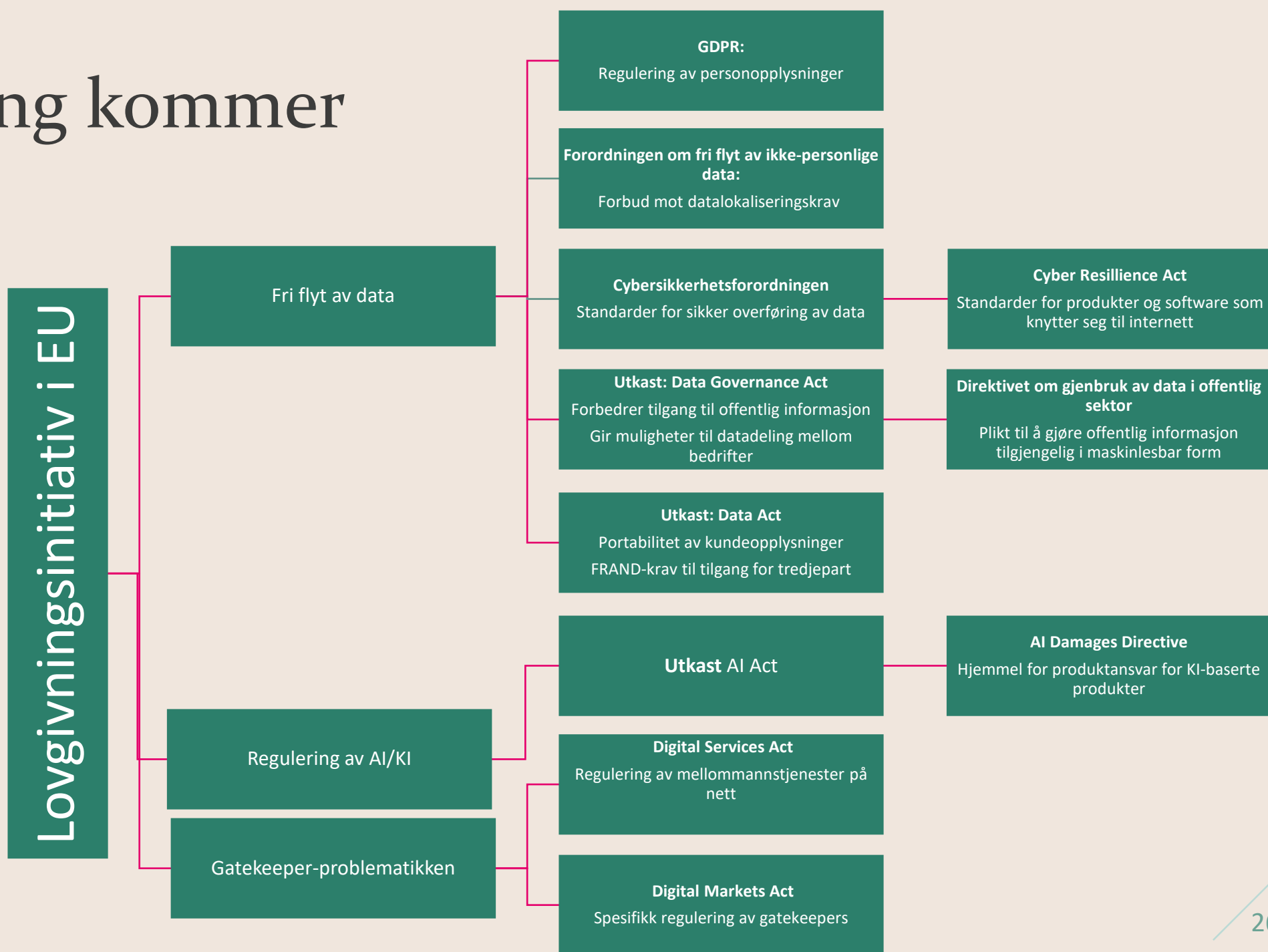

Data og betydningen for fremstillingen av AI

Regulering kommer

Regelverk

- Arbeidsmiljøloven, kap. 9
- Personopplysningsloven
  - Personvernforordningen/General data protection regulation (GDPR)
  - GDPR Artikkel 88: *Behandling i forbindelse med ansettelsesforhold*
    - Åpner for nasjonale særregler
      - Forskrift om arbeidsgivers innsyn i e-postkasse og annet elektronisk lagret materiale

Personvern og data

- Personopplysningsloven/GDPR
- Grunnleggende prinsipper
  - Lovlig
  - Åpent
  - Formålsbegrensning
  - Dataminimering,
  - Integritet
  - Konfidensialitet
- Krav til dokumentasjon – art. 5, annet ledd

Uttrykkelig formål

- Formål skal defineres presist på forhånd
- Setter grenser for:
  - Senere bruk
  - Behandlingsgrunnlag
  - Lagringstid
  - Krav om risikovurderinger

Sideformål

Hovedregel: Forbudt å bruke innsamlede opplysninger som er «uforenlige» med det opprinnelige formålet.

- Samtykke (vanskelig overfor ansatte)
- Eks:
  - Formål med adgangskontroll-systemet for å hindre uvedkommende adgang ≠ bruke loggene til å kontrollere om ansatte møter presis på jobb
  - Medarbeidersamtaler for å sikre kommunikasjon og faglig utvikling ≠ benyttes som grunnlag for nedbemanningsprosesser?
  - Avtalt og informert lydopptak for å bedre kundeservice ≠ bruke skjult lydopptak for å avdekke mobbing på arbeidsplassen

Automatisert behandling

Art 22: Rett til ikke å være gjenstand for en avgjørelse som utelukkende er basert, herunder profilering, som har rettsvirkning for eller på tilsvarende måte i betydelig grad påvirker vedkommende.

Unntak ved uttrykkelige samtykke

JUSTICE COLERIDGE, WEARING THE BLACK CAP.

Sanksjoner

- Pol. § 26 – overtredelsesgebyr:
  - [Artikkel 83](#)
    - brudd på [artikkel 13](#) - opptil 20 000 000 eller opptil 4 % av årsomsetning
    - brudd på [artikkel 24](#) - opptil 10 000 000 euro, 2 % av årsomsetningen
    - Praksis
      - PVN 2021-13 (Basaren) - 200 000 – til 0
      - PVN 2021-9 (Coop) - 400 000 – til 0
      - PVN 2021-3: Videresendind en uke - 400 000 til 250 000)
- Aml. § 19-1 og 19-2, straffesanksjonert, men ikke e-post
- Bruk som bevis i rettssak; kan avskjæres

Kontrolltiltak – Arbeidsmiljølovens regler

«Vidt spekter av tiltak....alt fra tidsregistrering til omfattende undersøkelser av arbeidstakers helse eller drikkevaner» (Ot.prp nr. 49 2004-05)

- Medisinsk undersøkelse/rusmiddeltesting
- Innhenting av helseopplysninger
- Undersøkelse av vesker/personlige eiendeler
- «Hemmelig kunde»
- Innsyn i e-post
- Kontroll av GPS-logger
- Overvåkning i ulike former

Kontrolltiltak

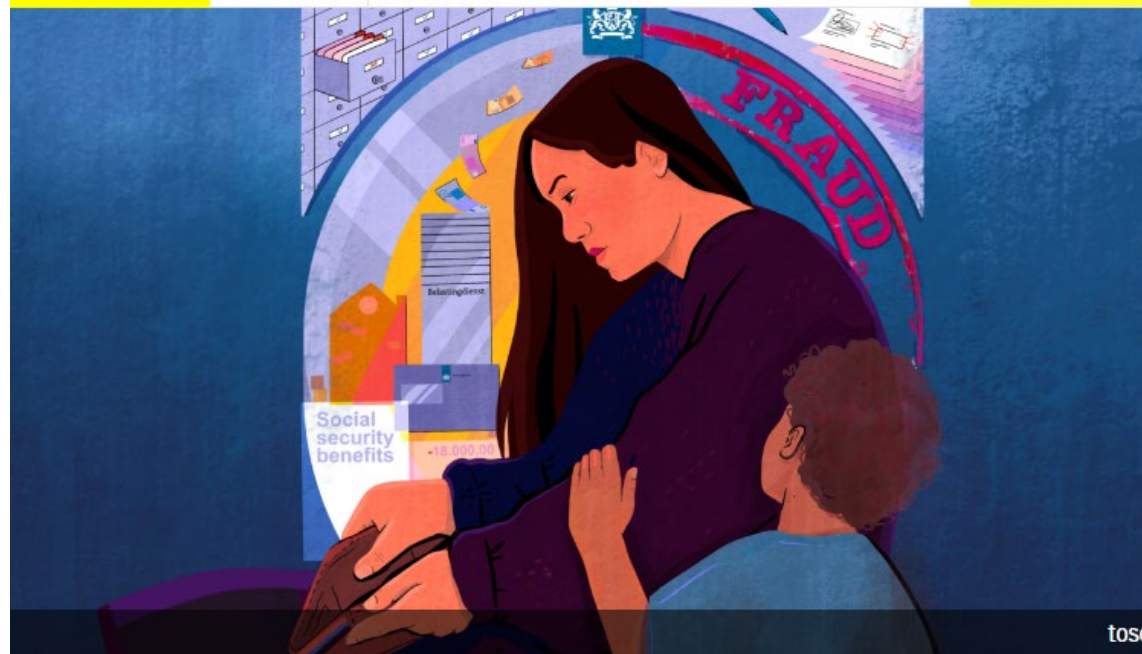
Sentrale forutsetninger –arbeidsmiljøloven § 9-1 og § 9-2:

1. **Saklig grunn** knyttet til virksomhetens behov
2. Skal ikke være en **uforholdsmessig belastning** for den ansatte
3. Saksbehandling – Drøfting, informasjon og evaluering

Diskriminering og AI

- Likestilling og diskrimineringsloven §6
Forbud mot å diskriminere
- *Diskriminering* på grunn av kjønn, graviditet, permisjon ved fødsel eller adopsjon, omsorgsoppgaver, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk, alder eller kombinasjoner av disse grunnlagene er forbudt. Med etnisitet menes blant annet nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge og språk

SHARE

< NEWS

October 25,

Dutch childcare benefit scandal an urgent wake-up call to ban racist algorithms

Testdata

Utfordringer testdata

- Personopplysning?
  - Syntetiske data
  - Anonymiserte data
- Nødvendig/Dataminimering?
  - Pseudonymiserte data
  - Separat testmiljø
- Rettslig grunnlag for behandling?
  - Samtykke
  - Nødvendig ...berettigede interessene...
- Bruk for annet formål
  - Vedtak om overtredelsesgebyr til Norges idrettsforbund 2021
- Informasjon
- Databehandleravtale?

Bruk av KI for å
planlegge kapasitet

Planlegging av kapasitet

- AI brukes for å planlegge vaktlister
- Tar hensyn til data om sykefravær og sesongmessige svingninger

Personvern

Lovlig

Åpent

Formålsbegrensning

Dataminimering,

Integritet

Konfidensialitet

Gjennomgå
dokumenter og
e-poster

GOOGLE / TECH / ARTIFICIAL INTELLIGENCE

Google's Bard chatbot can now find answers in your Gmail, Docs, Drive

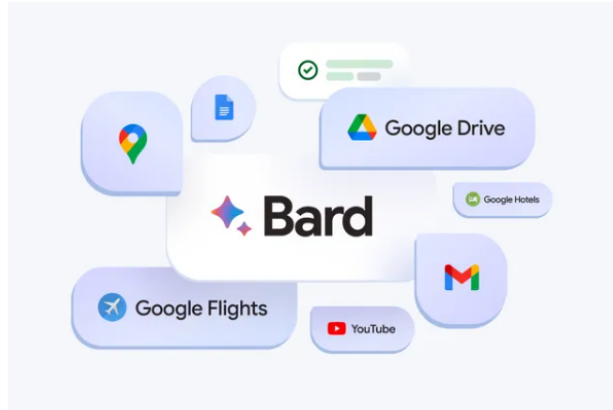

Image: Google

/ Google's AI chatbot can now answer questions based on the information it finds in your Gmail inbox and Drive storage.

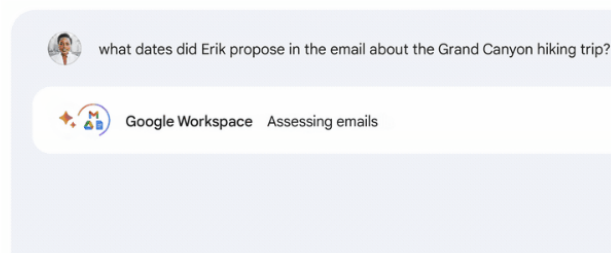
By [Emma Roth](#), a news writer who covers the streaming wars, consumer tech, crypto, social media, and much more. Previously, she was a writer and editor at MUO.

Sep 19, 2023, 12:01 PM GMT-2 | [29 Comments](#) / [29 New](#)

Google's Bard AI chatbot is no longer limited to pulling answers from just the web — it can now scan your Gmail, Docs, and Drive to help you find the information you're looking for. With the new integration, you can ask Bard to do things like find and summarize the contents of an email or even highlight the most important points of a document you have stored in Drive.

There's a whole range of use cases for these integrations, which Google calls extensions, but they should save you from having to sift through a mountain of emails or documents to find a particular piece of information. You can then have Bard use that information in other ways, such as putting it into a chart or creating a bulleted summary. This feature is only available in English for now.

Adobe

Få ytterligere 20% rabatt på Cyber Monday.

Få studentrabatt på Creative Cloud
Alle applikasjoner det første året.
Utløper 3. des.

Kjøp nå

Innsyn i e-post og elektronisk materiale

- Forskrift om arbeidsgivers innsyn i e-postkasse og annet elektronisk lagret materiale, jf aml. § 9-5
- Personopplysningsloven/ GDPR
  - Sanksjoner

Innsyn i e-post og elektronisk materiale

- Hvem?
  - Ansatte
    - Nåværende og tidligere
  - Selvstendig næringsdrivende/konsulenter?
    - PVN-2019-14 også oppdragsgiver

Innsyn i e-post og elektronisk materiale

- Hva?
  - «opplysninger»
  - Rt-2002-1500: virksomhetsrelatert
  - Sammenheng med grunnlaget for innsynet
  - Dataminimering, jf. GDPR art. 5. 1 bokstav c)

Innsyn i e-post og elektronisk materiale

- Når?
- Forskriftens § 2:
  - *nødvendig for å ivareta den daglige driften eller andre berettigede interesser ved virksomheten,*
  - *begrunnet mistanke om at arbeidstakers bruk av e-postkassen medfører grovt brudd på de plikter som følger av arbeidsforholdet, eller kan gi grunnlag for oppsigelse eller avskjed*
- Konkret vurdering i den enkelte sak

Arbeidsgivers innsyn i e-post og elektronisk materiale

- Prosess ved innsyn, jf. forskrift § 3
  - varsles,
  - gis anledning til å uttale seg før ...innsynet
  - være til stede
  - Integritet for data
  - Irrelevante dokumenter slettes,
- AI som hjelpeverktøy

Skreddersy
kompetansebygging
for ansatte

Personvern

Lovlig

Åpent

Formålsbegrensning

Dataminimering,

Integritet

Konfidensialitet

Automatisert behandling

Art 22: Rett til ikke å være gjenstand for en avgjørelse som utelukkende er basert, herunder profilering, som har rettsvirkning for eller på tilsvarende måte i betydelig grad påvirker vedkommende.

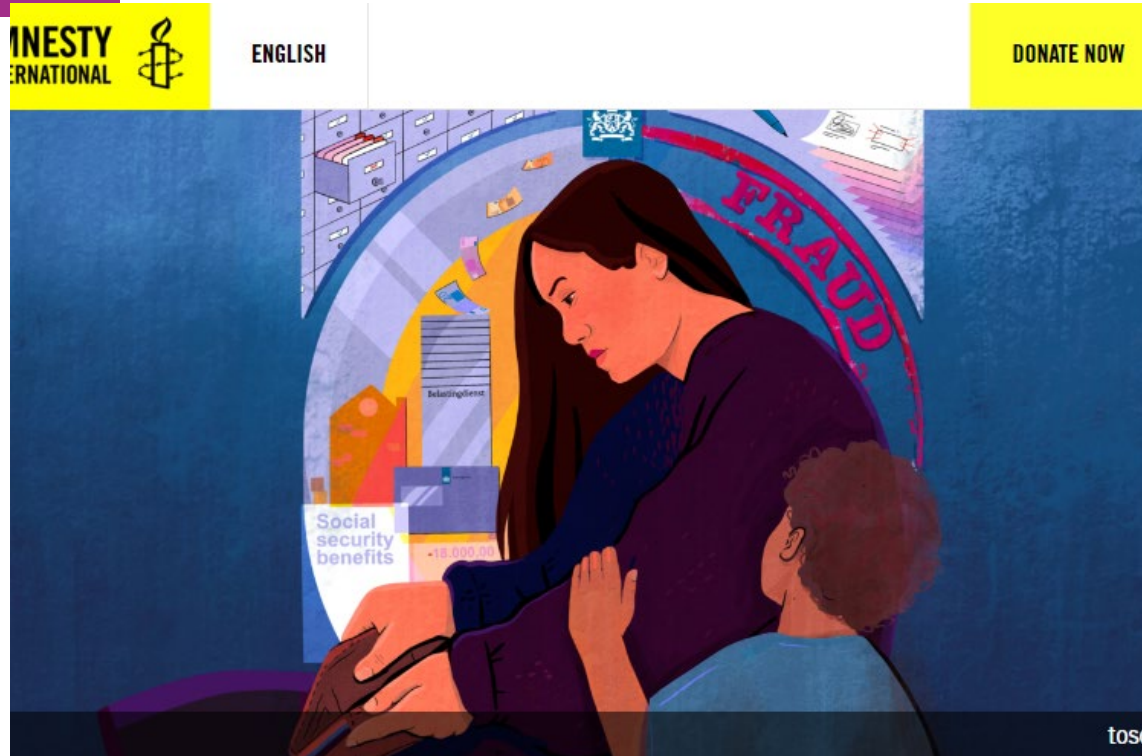
Unntak ved uttrykkelige samtykke

Diskriminering og AI

- Likestilling og diskrimineringsloven §6
Forbud mot å diskriminere
- *Diskriminering* på grunn av kjønn, graviditet, permisjon ved fødsel eller adopsjon, omsorgsoppgaver, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk, alder eller kombinasjoner av disse grunnlagene er forbudt. Med etnisitet menes blant annet nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge og språk

SHARE

< NEWS

October 25,

Dutch childcare benefit scandal an urgent wake-up call to ban racist algorithms

AI for å avdekke avvik

AI - prestasjonsledelse og driftsforbedring

Eks:

- GPS spor for å forbedre logistikk
- Fravær for å forbedre individuell prestasjon
- Effektivitet

Overvåking - bruk av elektronisk utstyr, § 2, annet ledd

- Ikke lov å overvåke ansattes bruk av elektronisk utstyr
- Kun begrensede formål:
  - Administrasjon av datanettverk
  - Avdekke sikkerhetsbrudd
  - Sideformål?

GPS-logging

- Reglene om kontrolltiltak i aml. må etterleves
  - eks. drøftelses- og informasjonsplikt
- GPS på smarttelefon o.l. – «geolokalisering»
  - Hovedregel: Krever samtykke
- Bruk av GPS/sporing i yrkeskjøretøy:
  - elektronisk kjørebok pga. rettslige forpliktelser: kjøre-/hviletid, skatt m.m.
  - Flåtestyring, effektivisering

GPS-logging

- Avfallsservice-dommen (Rt. 2013 s 143)
  - Sjåfør oppsagt pga. avvik mellom timelister og bilens elektroniske logg (GPS)
  - Loggen opprinnelig begrunnet i administrative formål
  - Krav om erstatning pga. «gjenbruk» av opplysningene
  - Rettens konklusjon: Ulovlig gjenbruk, men ikke grovt nok for erstatning

Takk for oss

Jørgen Burdal
Partner

977 97 601
jb@bull.no

ARBEIDSRETT • FAST EIENDOM

Rune Nordengen
Partner

951 07 590
rn@bull.no

ARBEIDSRETT • PERSONVERN • KONKURRANSERETT,
STATSSTØTTE OG EU/EØS • ANSKAFFELSER •
IMMATERIALRETT OG MARKEDSFØRINGSRETT

Christian Bendiksen
Partner

918 52 246
chbe@bull.no

TEKNOLOGI • KONKURRANSERETT, STATSSTØTTE OG
EU/EØS